

Łukasz Ciołek*

Informacja o Transdyscyplinarnym Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego UPH w Siedlcach

W związku z przypadającym w 2014 r. Jubileuszem Pięciolecia powstania Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego warto omówić działalność tej jednostki i dotychczasowe jej osiągnięcia.

Centrum powołane zostało do życia zarządzeniem Rektora Akademii Podlaskiej nr 73/2009 z dnia 28 września 2009 r. w sprawie utworzenia Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego jako pozawydziałowa jednostka organizacyjna Akademii Podlaskiej, obecnie zaś Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Nadzór nad działalnością Centrum przekazano Prorektorowi ds. Nauki.

Zasady działania Centrum regulują szczegółowo następujące akty prawne: ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 45, poz. 438 ze zm.), statut UPH w Siedlcach oraz regulamin Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego.

Patronem Centrum został Profesor Kazimierz Bogdański, twórca holistycznej teorii fizyki oraz zwolennik transdyscyplinarnego podejścia w działalności naukowej.

Profesor Kazimierz Bogdański ukończył studia w Uniwersytecie Poznańskim w 1948 roku, specjalizując się w teratologii. Napisał pracę doktorską z zakresu chemii fizjologicznej obronił ją na Sorbonie w 1950 r., stając się w ten sposób pierwszym Polakiem, który we Francji uzyskał po wojnie stopień naukowy doktora. Po powrocie do Ojczyzny pracował kolejno

* Mgr, Instytut Nauk Społecznych i Bezpieczeństwa Wydziału Humanistycznego, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach.

w Politechnice Gdańskiej, Politechnice Łódzkiej i Instytucie Przemysłu Fermentacyjnego w Warszawie. W 1955 roku uzyskał nominację na stanowisko docenta, a w 1959 r. tytuł profesora nadzwyczajnego. W 1965 roku wyjechał do Francji do Uniwersytetu w Bordeaux jako tzw. profesor wymiany. Po powrocie do kraju pracował kolejno w Wyższej Szkole Rolniczej w Szczecinie i Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie, gdzie zorganizował pierwszą w kraju Katedrę Biofizyki. W 1971 roku wyjechał do Francji. Został tam powołany na stanowisko Dyrektora Instytutu Biochemii i Biofizyki w Casablance. Po kilku latach wrócił do Paryża, obejmując funkcję profesora Biofizyki i Cybernetyki na Wydziale Medycznym Uniwersytetu im. Kartezjusza. Profesor Bogdański należał do wielu towarzystw międzynarodowych, m.in. Międzynarodowego Towarzystwa Cybernetyki, Międzynarodowego Towarzystwa Biomatematyki, Amerykańskiego Towarzystwa Wita – minologów itp. Był autorem ponad stu prac i rozpraw w różnych czasopismach naukowych na świecie, publikując w sześciu językach oraz autorem kilku podręczników wydanych w Polsce i Francji. Był współpracownikiem wielu wybitnych uczonych, m.in.. A. Kastlera – laureata nagrody Nobla, A. Fessarda – profesora College de France, E. Morinu – Dyrektora Centrum Badań Transdyscyplinowych w Paryżu, P. Grassa – byłego przewodniczącego Francuskiej Akademii Nauk. Od 1984 roku profesor Bogdański kierował Zakładem Fizyki i Biofizyki w Wyższej Szkole Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach¹.

W dniu 27 listopada 1984 roku prof. dr Kazimierz Bogdański zainicjował transdyscyplinowe spotkania kadry naukowej Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach. W projekcie tych spotkań wskazywano: „W miarę powiększania się szeregów kadry naukowej występuje – w skali światowej – tworzenie się coraz to nowych specjalizacji, nacechowanych daleko idącymi zawężeniami epistemologicznymi. Zjawisko to, chociaż niezbędne, posiada jednak tę ujemną stronę, że adeptom nowych dziedzin brak nieraz całościowego spojrzenia na Naukę. Jest ono jednak niezbędne zarówno do wytworzenia sobie adekwatnego obrazu i właściwej odpowiedzi na pytanie, czym jest własna specjalność na tle ogromu wiedzy, jak również do tego, by umieć przenosić zdobycze nauki i metodologię z jednej dyscypliny do drugiej, szczególnie do własnej. Ażeby zadość uczynić tym dwóm wymogom, czołowa kadra – w skali światowej – podejmuje ostatnio szereg przedsięwzięć sytuujących się na tak zwanej fali holizmu /całościowych

¹ Verum 1984, nr 2, s. 25-26.

ujęć/, bazując przy tym na takich transdyscyplinowych dziedzinach, jak: cybernetyka oraz ogólna teoria układów, które, dzięki swoistej metodologii, penetrują dziś – odległe nieraz od siebie – dyscypliny klasyczne”. Po przedstawieniu szansy, jaką posiada w tej dziedzinie nasza Uczelnia, profesor Bogdański pisał: „Implantacja nowej myśli i metod nie dokona się bez wysiłku z naszej strony. (...) Sądzymy, że spotkania takie winny odbywać się regularnie, np. raz w miesiącu. Każde powinno być dwuczęściowe, złożone z prelekcji zaproszonego gościa oraz komunikatów dwóch, trzech kolegów na tematy ich pasjonujące, w których poinformują o swoich osiągnięciach i pomysłach oraz o drogach, którymi do nich doszli. W zagajeniu każdego ze spotkań, jak i w dyskusji będzie okazja do podkreślenia elementów transdyscyplinowych”².

Jak wskazywał prof. Bogdański: „Jeżeli mamy mówić o transdyscyplinowości, należy wyjść od tego, co było przedtem. Od pewnego czasu myśli się o powiązaniu dyscyplin. Stworzono tzw. pluridyscyplinowość czy polidyscyplinowość. Po prostu zaczęto zestawiać różne dyscypliny naukowe. Powstały w ten sposób: biochemia, biofizyka, fizykochemia, psychopedagogika itp. Dopiero po pewnym czasie zrozumiano, że aby powiązać nauki, muszą istnieć między nimi określone interakcje. Stworzono więc podejście interdyscyplinarne. Trudno określić kiedy ten okres nastąpił, można natomiast powiedzieć, że istnieją kraje, które nadal «drzemią», a właściwie przymierzają się do polidyscyplinowości – są więc opóźnione o kilkadziesiąt lat. Obecnie jesteśmy na etapie transdyscyplinowości”³.

Centrum jest duchowym spadkobiercą oraz kontynuatorem transdyscyplinarnego podejścia promując je na gruncie dyscypliny nauki o bezpieczeństwie. Zasadniczym celem Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. prof. K. Bogdańskiego Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach jest:

- rozwijanie zainteresowań pracowników naukowych i studentów Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach w zakresie problematyki szeroko rozumianego bezpieczeństwa, postrzeganej w świetle specjalistycznej wiedzy naukowej;
- „budowanie” środowiska naukowego zajmującego się badaniami problemów bezpieczeństwa (teoretycznymi i empirycznymi) w oparciu o wiedzę z zakresu nauk ścisłych, przyrodniczych, humanistycznych i społecznych.

² Verum 1985, nr 1, s. 44.

³ Verum 1984, s. 25-26.

Misja Centrum obejmuje rozwijanie badań problemów bezpieczeństwa w jego różnych sferach i wymiarach dla potrzeb⁴:

- dydaktyki na kierunkach studiów realizowanych w UPH;
- praktyki rozwiązywania problemów bezpieczeństwa;
- doskonalenia metod badania problemów bezpieczeństwa.

Prace Centrum ukierunkowane są także na podnoszenie poziomu kultury bezpieczeństwa kadry i studentów UPH oraz obywateli Siedlec i regionu.

Centrum realizuje następujące funkcje⁵:

1. naukowo-badawcze;
2. edukacyjne;
3. prakseologiczne;
4. integracyjne;
5. promocyjne.

W zakresie funkcji *naukowo-badawczej* zadania Centrum obejmują⁶:

1. realizację badań naukowych o charakterze teoretycznym i empirycznym (granty);
2. realizację badań o charakterze metodologicznym;
3. organizację konferencji naukowych;
4. publikowanie wyników badań naukowych;
5. inne rodzaje działalności naukowej.

W odniesieniu do funkcji *edukacyjnej* zadania Centrum obejmują⁷:

1. opracowywanie i publikowanie materiałów dydaktycznych;
2. prowadzenie zajęć dydaktycznych dla studentów UPH i dla innych zainteresowanych instytucji i środowisk, które realizują specjalności międzywydziałowe;
3. inne rodzaje działalności dydaktycznej.

W zakresie funkcji *prakseologicznej* zadania Centrum obejmują⁸:

1. działalność ekspercką i doradczą;
2. inne rodzaje działalności publicznej, niekolidujące z misją Centrum.

⁴ Regulamin Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego – Załącznik do zarządzenia Rektora AP Nr 73/2009 z dnia 28 września 2009 w sprawie utworzenia Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego.

⁵ Tamże.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Tamże.

W zakresie funkcji *integracyjnej* zadania Centrum obejmują⁹:

1. integrację i rozwój środowiska naukowego kadry i studentów jednostek organizacyjnych UPH oraz innych uczelni i ośrodków naukowo-badawczych zajmujących się badaniami szeroko rozumianych problemów bezpieczeństwa i obronności;
2. integrację środowisk naukowych i praktyków w celu rozwiązywania problemów bezpieczeństwa w wymiarze lokalnym (regionalnym);
3. integrację i rozwój dyscyplin i dziedzin wiedzy dla potrzeb badań problemów bezpieczeństwa i obronności oraz dla potrzeb edukacji i praktyki.

W realizacji funkcji *promocyjnej* zadania Centrum obejmują¹⁰:

1. promocję wiedzy z zakresu bezpieczeństwa i szeroko rozumianej obronności;
2. promocję metod badania problemów bezpieczeństwa i szeroko rozumianej obronności;
3. inspirację i pomoc w kształtowaniu kultury bezpieczeństwa kadry i studentów UPH oraz środowisk lokalnych;
4. promocję UPH i jej jednostek naukowo-badawczych;
5. promocję Siedlec i regionu w Polsce i w Europie.

Organami Centrum są¹¹:

1. Rada Programowa;
2. Dyrektor Centrum.

Rada Programowa jest organem kolegialnym Centrum, którego zadaniem jest ustalanie planu działania na poszczególne lata, w tym zatwierdzanie rocznych planów pracy przedstawionych przez Przewodniczącego i określanie sposobów realizacji tego planu oraz sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem Dyrektora Centrum. Rada Programowa podejmuje uchwały wiążące Dyrektora Centrum. Uchwały są podejmowane zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym. Posiedzenia Rady Programowej zwołuje jej przewodniczący z własnej inicjatywy, nie rzadziej niż jeden raz w roku albo na wniosek Dyrektora Centrum. Przewodniczącego i członków Rady Programowej powołuje i odwołuje Prorektor ds. Nauki¹². W skład Rady Programowej wchodzi¹³:

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Tamże.

¹² Tamże.

¹³ Tamże.

- przewodniczący – kierujący pracami Rady;
- przedstawiciele jednostek naukowo-dydaktycznych UPH w Siedlcach w liczbie ustalonej przez Prorektora ds. Nauki.

W posiedzeniach Rady Programowej, z głosem doradczym, udział bierze Dyrektor Centrum oraz inni członkowie kierownictwa Centrum (zastępca dyrektora, sekretarz).

Obecny skład Rady Programowej prezentuje się w sposób następujący¹⁴:

- Prof. dr hab. Elżbieta Królak, Wydział Przyrodniczy – Przewodnicząca;
- Prof. dr hab. Barbara Biesiada-Drzazga, Wydział Przyrodniczy;
- Prof. dr hab. Danuta Branowska, Wydział Nauk Ścisłych;
- Dr Jolanta Brodowska-Szewczuk, Wydział Nauk Ekonomicznych i Prawnych;
- Ks. prof. dr hab. Edward Jarmoch, Wydział Humanistyczny;
- Prof. dr hab. Romuald Kalinowski, Wydział Humanistyczny;
- Prof. dr hab. Robert Kawęcki, Wydział Nauk Ścisłych;
- Dr Ryszard Kowalski, Wydział Przyrodniczy;
- Prof. dr hab. Jerzy Kunikowski, Wydział Humanistyczny;
- Prof. dr hab. Ryszard Rosa, Wydział Humanistyczny;
- Prof. dr hab. Julian Skrzyp, Akademia Obrony Narodowej;
- Prof. dr hab. n. med. Jarosław Wysocki, Wydział Przyrodniczy.

Pracami Centrum kieruje jego Dyrektor. Centrum może także posiadać Zastępcę Dyrektora i Sekretarza, których zadaniem jest wspomaganie Dyrektora Centrum w kierowaniu jego pracami. Dyrektora Centrum powołuje i odwołuje rektor UPH w Siedlcach na wniosek Prorektora ds. Nauki lub z własnej inicjatywy. Zastępcę Dyrektora Centrum i Sekretarza Centrum powołuje i odwołuje rektor na wniosek Przewodniczącego Centrum, zaopiniowany przez Prorektora ds. Nauki lub z własnej inicjatywy¹⁵.

Dyrektor Centrum jest jednoosobowym organem wykonawczym. Do zadań Dyrektora, w szczególności należy¹⁶:

¹⁴ <http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=struktura>, dostęp dnia 08.12.2014 r.

¹⁵ Regulamin Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. prof. K. Bogdańskiego – Załącznik do zarządzenia Rektora AP Nr 73/2009 z dnia 28 września 2009 w sprawie utworzenia Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego.

¹⁶ Tamże.

1. kierowanie pracami Centrum i reprezentowanie go wobec władz AP i na zewnątrz uczelni;
2. podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach dotyczących Centrum, nie zastrzeżonych do kompetencji Rady Programowej Centrum oraz organów AP;
3. opracowywanie rocznych planów pracy Centrum;
4. przedstawianie rektorowi AP i Radzie Programowej rocznych sprawozdań z działalności Centrum, w terminie trzech miesięcy po zakończeniu roku sprawozdawczego;
5. zarządzanie mieniem Centrum.

Obecny skład osobowy Centrum prezentuje się następująco¹⁷:

- Dyrektor: prof. dr hab. Marian Cieślarczyk;
- Zastępca dyrektora: dr Andrzej W. Świdorski;
- Sekretarz: dr Agnieszka Filipek;
- Konsultant prawny: mgr Joanna Ważniewska;
- Wolontariusz: mgr Łukasz Ciołek.

Udział w pracach Centrum ma charakter dobrowolny i jest otwarty dla wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych oraz dydaktycznych UPH w Siedlcach. Do udziału w pracach Centrum mogą być także włączani pracownicy innych uczelni, instytutów naukowych, krajowych i zagranicznych. W pracach Centrum, na zaproszenie Przewodniczącego, mogą także brać udział praktycy, reprezentujący środowiska zawodowe związane z zakresem jego działalności¹⁸.

W ramach Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. prof. K. Bogdańskiego funkcjonują zespoły złożone z ekspertów i współpracowników, których obszar działania koncentruje się na zagadnieniach dotyczących¹⁹:

- bezpieczeństwa międzynarodowego,
- bezpieczeństwa wewnętrznego,
- bezpieczeństwa ekologicznego,

¹⁷ <http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=struktura>,
dostęp dnia 08.12.2014 r.

¹⁸ Regulamin Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego – Załącznik do zarządzenia Rektora AP Nr 73/2009 z dnia 28 września 2009 w sprawie utworzenia Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego.

¹⁹ <http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=wspolpraca>,
dostęp dnia 08.12.2014 r.

- bezpieczeństwa ekonomicznego,
- bezpieczeństwa politycznego,
- bezpieczeństwa energetycznego,
- bezpieczeństwa informacyjnego,
- bezpieczeństwa kulturowego,
- kultury bezpieczeństwa i edukacji dla bezpieczeństwa i obrony,
- bezpieczeństwa militarnego,
- metodologii badań problemów bezpieczeństwa,
- bezpieczeństwa prawnego,
- bezpieczeństwa psychologicznego,
- bezpieczeństwa publicznego,
- bezpieczeństwa społecznego,
- zarządzania bezpieczeństwem i obronnością,
- bezpieczeństwa zdrowotnego,
- zarządzania kryzysowego.

W pracach zespołów uczestniczy kilkudziesięciu ekspertów i współpracowników z następujących ośrodków akademickich²⁰:

- Akademia Leona Koźminkiego,
- Akademia Humanistyczna im. Gieysztora w Pułtusku,
- Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni,
- Akademia Obrony Narodowej,
- Collegium Mazovia,
- Collegium Civitas,
- Laurentian University,
- Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczno- Pedagogiczna w Łowiczu,
- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy,
- Politechnika Koszalińska,
- Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie,
- Uniwersytet Gdański,
- Uniwersytet Śląski,
- Uniwersytet Warmińsko- Mazurski,
- Uniwersytet Wrocławski,
- Warszawski Uniwersytet Medyczny,
- Wojskowa Akademia Techniczna,

²⁰ Tamże.

- Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej,
- Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa i Ochrony im. Marszałka Józefa,
- Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie,
- Wyższa Szkoła Handlu i Finansów Międzynarodowych w Warszawie,
- Wyższa Szkoła Informatyki, Zarządzania i Administracji w Warszawie,
- Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie,
- Wyższa Szkoła Ekonomii i Prawa w Kielcach,
- Uniwersytet Jagielloński,
- Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
- Taras Shevchenko National University of Kyiv,
- Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici,
- Vysoke Uceni Technicke v Brne.

Źródłami finansowania działalności Centrum są głównie²¹:

1. środki publiczne pozostające w dyspozycji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jak również innych organów administracji publicznej;
2. środki pochodzące z dofinansowania działalności naukowej Unii Europejskiej oraz innych zagranicznych podmiotów wspierających działalność naukową;
3. środki pochodzące z dotacji niepublicznych oraz pochodzące od podmiotów gospodarczych i uzyskiwane z prowadzenia komercyjnych usług naukowo-badawczych i doradczych.

Dążąc do realizacji celów Centrum oraz zajmując się badaniami problemów bezpieczeństwa na płaszczyźnie zarówno teoretycznej jak i empirycznej w oparciu o wiedzę z zakresu nauk ścisłych, przyrodniczych, humanistycznych i społecznych. Centrum prowadzi badania i bierze udział w projektach naukowych.

W grudniu 2014 r. zakończone zostały prace nad projektem pt. „System Bezpieczeństwa Narodowego RP” realizowanym w ramach konkursu nr 3/2012 na wykonanie projektów w zakresie badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa w ramach konsorcjum, w skład którego weszły:

- Wydział Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Obrony Narodowej – lider,

²¹ Regulamin Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego – Załącznik do zarządzenia Rektora AP Nr 73/2009 z dnia 28 września 2009 w sprawie utworzenia Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. Prof. K. Bogdańskiego.

- Asseco Poland S.A.,
- Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie,
- Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach,
- Szkoła Główna Służby Pożarniczej.

Projekt finansowany był ze środków Narodowego Centrum Badań i Rozwoju na podstawie umowy Nr DOBR/0076/R/ID1/2012/03.

Kontynuując swoje prace w ramach Centrum opracowywane są koncepcje kolejnych badań. Wśród opracowanych konceptualnie projektów badań oczekujących na finansowanie wymienić należy następujące zakresy tematyczne²²:

- Przygotowanie miasta do funkcjonowania w sytuacjach kryzysowych związanych z kilkudniowym brakiem energii elektrycznej.
- Bezpieczeństwo na stadionach podczas imprez sportowych.
- Przygotowanie uczelni publicznych w Polsce do funkcjonowania w sytuacjach kryzysowych i w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa.
- Rola uczelni w diagnozowaniu i doskonaleniu kultury kreatywności, innowacyjności i kultury bezpieczeństwa studentów oraz społeczności lokalnej.

Transdyscyplinarne Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa jest też organizatorem konferencji naukowych i warsztatów metodologiczno-dydaktycznych, których celem jest analizowanie aktualnych problemów z zakresu bezpieczeństwa. Dotychczas w ramach Centrum zorganizowane zostały czterokrotnie Transdyscyplinarne Ogólnopolskie Konferencje Naukowe oraz trzykrotnie Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie. Konferencje i Warsztaty naukowe dotyczyły problematyki z następujących zakresów:

1. Konferencje naukowe:

- I. Transdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Pokonać kryzys – żyć bezpieczniej”;
- II. Transdyscyplinarna Konferencja naukowa „Bezpieczeństwo zdrowotne obywateli w Polsce”;
- III. Transdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Promieniowanie jako szansa i zagrożenie dla bezpieczeństwa współczesnego człowieka”;

²² <http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=badaniaiprojekty>,
dostęp dnia 08.12.2014 r.

- IV. Transdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Bezpieczeństwo zdrowotne w Polsce – uwarunkowania personalne i strukturalne” połączona z jubileuszem 5-lecia TCBPB im. Prof. K. Bogdańskiego
2. Warsztaty:
- I. Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie;
 - II. Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie na temat: „O potrzebie badania kultury bezpieczeństwa i możliwościach wykorzystania wyników tych badań w zarządzaniu kryzysowym”;
 - III. Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie na temat: „Bezpieczeństwo i obronność – odkrywanie znaczeń. Ujęcia: formalnoprawne, naukowo-badawcze i dydaktyczne”.

I. Transdyscyplinarna Konferencja Naukowa na temat „POKONAĆ KRYZYS – ŻYĆ BEZPIECZNIEJ” zorganizowana została dnia 29 września 2009 r. pod patronatem Jego Magnificencji Rektora Akademii Podlaskiej prof. dr hab. Antoniego Jówki. Cele konferencji obejmowały: próbę naukowej refleksji przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych i praktyków na temat wpływu kryzysu ekonomicznego na zasadnicze sfery życia i aktywności człowieka (grup społecznych) oraz na różne sfery bezpieczeństwa (ekologicznego i zdrowotnego, ekonomicznego i politycznego, społecznego, publicznego i militarne); oraz wypracowanie wniosków dla dydaktyki, badań i praktyki radzenia sobie z różnymi aspektami kryzysu. W czasie obrad głos zabrali, m.in. wybitni naukowcy reprezentanci różnych Uczelni – profesorowie: Janusz Sztumski, Zenon Stachowiak, Jerzy Kuniowski, Ryszard Wróblewski, a także dr R. Droba, dr S. Zalewski, dr W. Kamińska, dr D. Sarzała, oraz praktycy: Przedstawiciel Burmistrza Dzielnicy Rembertów m. st. Warszawy Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Warszawa Rembertów – Jarosław Gnioska, a także wójt gminy Kotuń inż. Jan Kuć oraz reprezentanci Alior Bank: Dyrektor Oddziału Alior Bank Siedlce Krzysztof Wąsowski, Marcin Mierzwa i Marcin Brendotta. Podczas obrad przedstawiciele różnych dyscyplin naukowych i praktycy dyskutowali na temat wpływu kryzysu ekonomicznego na zasadnicze sfery życia i aktywności człowieka (grup społecznych) oraz na różne sfery bezpieczeństwa: ekologicznego i zdrowotnego, ekonomicznego i politycznego, społecznego, publicznego i militarne. To spotkanie naukowców z praktykami miało na celu stworzenie warunków dla rozwoju środowiska nauko-

wego zajmującego się problematyką szeroko rozumianego bezpieczeństwa²³.

II. Transdyscyplinarna konferencja naukowa pt. „Bezpieczeństwo zdrowotne obywateli w Polsce” odbyła się 21 października 2010 r. w ramach XII Festiwalu Nauki i Sztuki. Honorowy patronat nad tym przedsięwzięciem objął JM Rektor Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach prof. dr hab. Antoni Jówko. Celem konferencji była: próba naukowej refleksji reprezentantów dyscyplin naukowych i praktyków (przedstawicieli służby zdrowia, administracji różnych szczebli oraz pacjentów) na temat współczesnego rozumienia zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego oraz jego uwarunkowań, a także wypracowanie wniosków przydatnych w naukowych badaniach problemów bezpieczeństwa zdrowotnego, w procesie dydaktycznym na różnych kierunkach studiów oraz w praktyce rozwiązywania problemów bezpieczeństwa zdrowotnego w wymiarze osobowym i strukturalnym. Zakres tematyczny przedsięwzięcia obejmował²⁴:

- stan zdrowia społeczeństwa polskiego i jego zmiany w ostatnich kilku dekadach;
- bezpieczeństwo zdrowotne jako przedmiot badań – aspekty teoretyczne, metodologiczne i praktyczne;
- uwarunkowania bezpieczeństwa zdrowotnego:
- świadomościowe – kultura bezpieczeństwa zdrowotnego różnych grup społecznych i zawodowych z uwzględnieniem środowiska lekarskiego (zdrowie w systemie wartości, zasady i normy, profilaktyka, styl życia);
- materialne – infrastruktura i wyposażenie, kosztochłonność współczesnej opieki medycznej;
- środowiskowe – wpływ środowiska naturalnego, społecznego technicznego itp.;
- organizacyjne – regulacje prawne, rozwiązania organizacyjne i funkcjonalne służby zdrowia w Polsce oraz w krajach Unii Europejskiej i na świecie.

III. Transdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Promieniowanie jako szansa i zagrożenie dla bezpieczeństwa współczesnego człowieka” zorganizowana została 14 października 2011 w ramach XIII Festiwalu Nauki i Sztuki. Patronat honorowy nad konferencją objął JM Rektora Uniwersyte-

²³ http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=i_konferencja,
dostęp dnia 08.12.2014 r.

²⁴ Tamże.

tu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach prof. dr hab. Antoni Jówko. Cele konferencji dotyczyły próby naukowej refleksji reprezentantów dyscyplin naukowych i praktyków na temat różnych form promieniowania i jego znaczenia dla bezpieczeństwa współczesnego człowieka oraz wypracowania wniosków przydatnych w działalności dydaktycznej i w życiu codziennym, w zakresie bezpiecznego funkcjonowania człowieka w kontakcie z różnymi rodzajami promieniowania. Konferencja obejmowała następującą problematykę²⁵:

- promieniowanie w perspektywie historycznej i współcześnie – ponadczasowe znaczenie odkryć Marii Skłodowskiej-Curie;
- rodzaje promieniowania w środowisku człowieka:
- promieniowanie kosmiczne i w środowisku naturalnym;
- promieniowanie w „sztucznym” środowisku człowieka;
- promieniowanie w diagnostyce i terapii medycznej;
- *homoelektronicus* jako paradygmat człowieka.

IV. Transdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Bezpieczeństwo zdrowotne w Polsce – uwarunkowania personalne i strukturalne” połączona z jubileuszem 5-lecia TCBPB im. prof. K. Bogdańskiego odbyła się pod honorowym patronatem JM Rektora UPH, prof. dr hab. Tamary Zacharuk w dniach 16-17 października 2014 r. Do celów konferencji zaliczono: teoretyczne i metodologiczne refleksje dotyczące fenomenu bezpieczeństwa zdrowotnego i systemu bezpieczeństwa zdrowotnego, diagnozę i ocenę elementów systemu bezpieczeństwa zdrowotnego w Polsce oraz określenie uwarunkowań jakości ich funkcjonowania, a także wypracowanie wniosków przydatnych w praktyce oraz w procesie dydaktycznym i w dalszych badaniach problemów bezpieczeństwa zdrowotnego. Referaty m. in. wygłosili: prof. dr hab. Wojciech Kostecki – Dyrektor Interdyscyplinarnego Centrum Badań nad Konfliktami, prof. dr hab. med. Tadeusz Płusa reprezentujący Wojskowy Instytut Medyczny, prof. dr hab. Violetta Korporowicz ze Szkoły Głównej Handlowej, prof. dr hab. Leszek F. Korzeniowski – Prezes European Association for Security, dr n. med. Elżbieta Małkiewicz – przedstawicielka Departamentu Polityki Zdrowotnej Ministerstwa Zdrowia oraz prof. dr hab. Krystyna A. Skibniewska z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, dr Dorota Zbroszczyk z Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. K. Pułaskiego w Radomiu, dr Marian Lutostański

²⁵ http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=iii_konferencja,
dostęp dnia 08.12.2014 r.

z Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu, mgr Justyna Syta-Kierasieńska z Międzynarodowego Liceum Ogólnokształcącego „Meridian” w Warszawie. Wśród prelegentów byli także, przedstawiciele różnych wydziałów Naszej Uczelni: prof. dr hab. Elżbieta Krzęcio-Nieczyporuk i prof. dr hab. Jarosław Wysocki z Wydziału Przyrodniczego, a także prof. dr hab. Stanisław Jarmoszko, prof. dr hab. Kazimierz Żegnałek, dr Maryla Fałdowska, dr Aldona Trzpił, dr Paweł Bała z Wydziału Humanistycznego²⁶.

I. Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie odbyły się w dniach 26-27 kwietnia 2012 roku. Cele Warsztatów obejmowały²⁷:

1. próbę naukowej refleksji dotyczącej aktualnego stanu;
 - 1.1. nauk o bezpieczeństwie i obronności w naszym kraju;
 - elementy tożsamości nauk o bezpieczeństwie: przedmiot badań, język, metody badań, podejmowana problematyka badawcza, dorobek naukowy – co sprzyja a co utrudnia prowadzenie badań w naukach o bezpieczeństwie i obronności? – przykłady dobrych praktyk;
 - 1.2. kształcenia na kierunkach studiów „bezpieczeństwo”, w tym:
 - liczba ośrodków kształcących, struktury organizacyjne, kierunki studiów, programy, liczba studentów, potrzeby rynku pracy;
 - sylwetka absolwenta (w warunkach autonomii programowej uczelni oraz zróżnicowania podejść do bezpieczeństwa przez nauczycieli akademickich).
2. wypracowanie wniosków przydatnych do
 - 2.1. doskonalenia rozwiązań formalno-prawnych i organizacyjnych w zakresie:
 - badania problemów bezpieczeństwa i obronności;
 - kształcenia na kierunkach studiów bezpieczeństwo;
 - 2.2. doskonalenia metod badań problemów bezpieczeństwa i obronności dla potrzeb:
 - rozwiązywania problemów praktycznych (projekty badawcze, prace kwalifikacyjne, koordynacja, synergia);
 - rozwijania teorii bezpieczeństwa i obronności;

²⁶ http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=konferencja_trans, dostęp dnia 08.12.2014 r.

²⁷ Tamże.

2.3. doskonalenia procesu edukacji – w tym programów kształcenia – na kierunkach studiów bezpieczeństwo, w związku z wprowadzaniem Krajowych Ram Kwalifikacji i potrzebami rynku pracy.

II. Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie na temat: „O potrzebie badania kultury bezpieczeństwa i możliwościach wykorzystania wyników tych badań w zarządzaniu kryzysowym” odbyły się 25-26 kwietnia 2013 r. Warsztaty zorganizowane zostały zorganizowane pod honorowym patronatem JM Rektora Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach prof. dr hab. Tamary Zacharuk. Cele warsztatów obejmowały naukową refleksję na temat aktualnych problemów funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego w naszym kraju, potrzeb i możliwości badania tych problemów oraz radzenia sobie z nimi oraz wypracowanie wniosków służących²⁸:

- badaniu problemów zarządzania kryzysowego w naszym kraju i wykorzystaniu wyników tych badań w praktyce doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego jako „organizacji uczącej się”;
- badaniu kultury bezpieczeństwa różnych podmiotów dla potrzeb zarządzania kryzysowego i możliwości jej doskonalenia;
- doskonaleniu procesu dydaktycznego w zakresie zarządzania kryzysowego.

III. Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie na temat: „Bezpieczeństwo i obronność – odkrywanie znaczeń. Ujęcia: formalnoprawne, naukowo-badawcze i dydaktyczne” odbyły się 24-25 kwietnia 2014 r. pod honorowym patronatem JM Rektora Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach prof. dr hab. Tamary Zacharuk. Cele konferencji obejmowały²⁹:

- próbę doprecyzowania przedmiotu badań w naukach o bezpieczeństwie i naukach o obronności oraz relacji między tymi dyscyplinami naukowymi;
- określanie podobieństw i różnic znaczeniowych między podstawowymi terminami i pojęciami w naukach o bezpieczeństwie i obronności, wykorzystywanymi w badaniach i publikacjach naukowych oraz w procesie dydaktycznym na różnych kierunkach studiów, zajmujących się problematyką bezpieczeństwa i obronności.

²⁸ http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=ii_warsztaty,
dostęp dnia 08.12.2014 r.

²⁹ Tamże.

- wypracowanie wniosków do działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej w naukach o bezpieczeństwie i obronności oraz regulacji przydatnych w działalności legislacyjnej i praktyce funkcjonowania podmiotów fizycznych i prawnych w sferze bezpieczeństwa i szeroko rozumianej obronności.

Przedstawiony w niniejszej informacji dorobek Centrum pozwala stwierdzić, że jednostka ta odgrywa istotną rolę integrując badaczy z różnych dziedzin i propagując transdyscyplinarne podejście do nauk o bezpieczeństwie. Podejmowane przez Centrum inicjatywy spotykają się z dobrym przyjęciem wśród badaczy. Nie pozostaje więc nic innego jak czekać na kolejne organizowane przez tą jednostkę przedsięwzięcia, które wnoszą istotny wkład naukowy w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie.

Wykaz źródeł

1. <http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=badaniaiprojekty>, dostęp dnia 08.12.2014 r.
2. http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=i_konferencja, dostęp dnia 08.12.2014 r.
3. http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=i_warsztaty, dostęp dnia 08.12.2014 r.
4. http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=ii_konferencja, dostęp dnia 08.12.2014 r.
5. http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=ii_warsztaty, dostęp dnia 08.12.2014 r.
6. http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=iii_konferencja, dostęp dnia 08.12.2014 r.
7. http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=iii_warsztaty dostęp dnia 08.12.2014 r.
8. http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=konferencja_trans, dostęp dnia 08.12.2014 r.
9. <http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=struktura>, dostęp dnia 08.12.2014 r.
10. <http://www.bezpieczenstwo.uph.edu.pl/index.php?content=wspolpraca>, dostęp dnia 08.12.2014 r.
11. Regulamin Transdyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im. prof. K. Bogdańskiego – Załącznik do zarządzenia Rektora AP Nr 73/2009 z dnia 28 września 2009 w sprawie utworzenia Trans-

dyscyplinarnego Centrum Badania Problemów Bezpieczeństwa im.
Prof. K. Bogdańskiego.

12. Verum 1984, nr 2, s. 25-26.

13. Verum 1985, nr 1, s. 44.